

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **J.D.**, bývajúcemu v H., proti žalovanému **Mgr. S.H.**, bývajúcemu v H., v konaní **o zaplatenie 564,29 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 11 C 8/2007, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 24. februára 2010, sp. zn. 10 Co 59/2009, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie žalovaného **o d m i e t a**.

Žalobcovi nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Humenné (súd prvého stupňa) rozsudkom zo 16. apríla 2009, č.k. 11 C 8/2007-320 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 119,49 € s 3% úrokom od 1. marca 1993 do zaplatenia, ďalej povinnosť nahradiť mu trovy konania 392,09 € a nahradiť aj trovy štátu 18,58 € na účet okresného súdu všetko do 15 dní od právoplatnosti rozsudku. V odôvodnení uviedol, že medzi účastníkmi konania bola uzavretá dohoda o vykonaní prác podľa § 232 Zákonníka práce. Spornou v konaní bola otázka kvality dreva.

Súd považoval žalobu čo do výšky 3 600 Sk za dôvodnú, vychádzal pritom z dĺžky času, ktorý žalobca strávil v obci K. pri výreze stromov, ďalej z toho, že v obci už boli orechy zrezané a tiež z dôkazov o odobratí kmeňov zo strany žalovaného. Vychádzajúc z úvahy súdu (§ 136 O.s.p.) množstvo zrezanej guľatiny zodpovedá sume 3 600 Sk, v ktorej súd zohľadnil sumu 1 000 Sk skôr zaplatenú žalovaným žalobcovi. Úrok z omeškania priznal podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 1 ods. 1 vyhlášky č. 45/1964 Zb. Výsluch vodiča Tatry 148 zo spoločnosti S. s.r.o. súd nevykonal z objektívnych dôvodov, keď spoločnosť

v ktorej vodič pracoval bola zrušená a vymazaná z obchodného registra. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Prešove na odvolanie žalovaného rozsudkom z 24. februára 2010, sp. zn. 10 Co 59/2009 rozsudok okresného súdu potvrdil; účastníkom konania nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Podľa názoru odvolacieho súdu skutočnosť, že žalovaný mal oprávnenie na podnikateľskú činnosť od 16. decembra 1992 do 4. apríla 2005 vyvracia jeho obranu, že prácu vykonával iba na pokyn JUDr. R. Napokon z vyjadrenia žalovaného zo spisu sp. zn. 12 Cb 364/94 odvolací súd zistil, že žalovaný sa považoval za spoločného podnikateľa s JUDr. R.. Medzi žalovaným a JUDr. R. bola tiež uzavretá zmluva o združení podľa § 829 Občianskeho zákonníka. Odvolací súd považoval za mylný názor žalovaného o jeho nemožnosti uzavrieť dohodu o vykonaní práce podľa Zákonník práce. Za podstatnú skutočnosť odvolací súd považoval to, kto podpísal dohodu o vykonaní prác a nie to, kto bol v jej záhlaví označený. Odvolací súd sa stotožnil s právnym názormi súdu prvého stupňa vychádzajúcimi z aplikácie ustanovenia § 136 O.s.p. a § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa ustanovenia § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 2 O.s.p.

Proti rozsudku krajského súdu podal žalovaný dovolanie, navrhol napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvého stupňa zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania odôvodnil § 237 písm. f/ O.s.p. a jeho dôvodnosť § 241 ods. 2 písm. a/, b/ a c/ O.s.p. Namietal, že postupom súdu prvého stupňa i odvolacieho súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom tým, že sa v jeho neprítomnosti uskutočnilo pojednávanie pred súdom prvého stupňa 9. januára 2007 (na ktorom bolo zastavené konanie voči žalovanému 2/ JUDr. R. napriek tomu, že predsedovi súdu predložil zoznam svojich príchodov na Slovensko z Anglicka a výslovne trval na svojej osobnej účasti na pojednávaní. Žalovaný pôsobil v Anglicku, napriek tomu ho súd predvolával na pojednávanie z Humenného, ktorú zásielku nikto neprevzal. Odvolací súd konal a rozhodol bez nariadenia pojednávania i keď žalovaný s tým nesúhlasil. Dovolanie v podstatnej časti odôvodnil nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), ktorému vyčítal nesprávne zistenie skutkového stavu veci a nesprávne právne závery vo veci samej a o náhrade trov konania. Za inú vadu konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) považoval nevhodné správanie

konajúceho sudcu súdu prvého stupňa, prejednávajúceho vec od roku 1993/1994, ktorý na verejnosti i v priestoroch súdu sa nikdy žalovanému neodzdravil, v roku 2003 na narodeninovej oslave jedného zo sudcov Okresného súdu Humenné odmietol podať žalovanému ruku a mal sa vyjadriť voči nemu negatívne, ako predseda súdu dal tiež príkaz justičnej stráži, aby bol žalovaný pri vstupe do budovy súdu podrobovaný osobnej prehliadke, sudca sa teda inak správal k žalobcovi a jeho právnenému zástupcovi, než ku žalovanému, u ktorého to vzbudilo dôvod zaujatosti. Navrhol, aby dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu v spojení s rozhodnutím súdu prvého stupňa a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalobca nevyužil právo vyjadriť sa písomne k dovolaniu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), ktorý má právnické vzdelanie (§ 241 ods. 1 O.s.p.) skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) najskôr to, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V ustanovení § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. je upravená prípustnosť dovolania smerujúceho proti rozsudku odvolacieho súdu. V zmysle prvého odseku tohto ustanovenia dovolanie je prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle jeho druhého odseku je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Napokon v zmysle jeho tretieho odseku je prípustné dovolanie proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu v ktorom odvolací súd vyslovil prípustnosť dovolania, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

Podľa § 238 ods. 4 O.s.p. dovolanie nie je prípustné vo veciach upravených zákonom o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov okrem rozsudku o obmedzení alebo

pozbitvení rodičovských práv a povinností, alebo o pozastavení ich výkonu, o priznaní rodičovských práv a povinností maloletému rodičoví dieťaťa, o určení rodičovstva, o zapretí rodičovstva alebo o osvojení.

Podľa § 238 ods. 5 O.s.p. dovolanie nie je prípustné ani vo veciach, v ktorých bolo napadnuté právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšujúcom trojnásobok minimálnej mzdy a v obchodných veciach desaťnásobok minimálnej mzdy, pričom na príslušenstvo sa neprihliada. Ak je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky, dovolanie nie je prípustné, ak výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa prvej vety. Na určenie minimálnej mzdy je rozhodujúci deň podania návrhu na prvostupňovom súde.

Zo zvoleného legislatívno-technického riešenia (zaradenia jednotlivých ustanovení zákona) možno vyvodit', že ustanovenia § 238 ods. 4 a 5 O.s.p. majú vo vzťahu k jeho predchádzajúcim odsekom povahu špeciálnej úpravy a obsahujú výnimky z nich. V týchto ustanoveniach je vyjadrený zámer zákona, aby určité rozhodnutia (buď so zreteľom na povahu prejednávanej veci alebo vzhľadom na určité špecifiká predmetu konania) neboli v dovolacom konaní prejednávané. V § 238 ods. 4 O.s.p. zákonodarca vylúčil prípustnosť dovolania proti (niektorým) rozsudkom vydaným vo veciach upravených Zákonom o rodine. V § 238 ods. 5 O.s.p. zase vyslovil neprípustnosť dovolania proti rozsudkom vo veciach, v ktorých bolo napadnuté právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšujúcom trojnásobok minimálnej mzdy a v obchodných veciach desaťnásobok minimálnej mzdy (na príslušenstvo pohľadávky sa neprihliada). V prípadoch, na ktoré dopadá § 238 ods. 4 a 5 O.s.p. je teda zo zákona vylúčená prípustnosť dovolania, i keby dovolanie smerovalo proti rozsudkom uvedeným v § 238 ods. 1 až 3 O.s.p.

V prejednávanej veci žalobca od žalovaného požadoval peňažné plnenie 564,30 € (17 000 Sk) s príslušenstvom. Okresný súd Humenné rozsudkom z 26. septembra 1997 č.k. 11 C 818/93-79 (o.i.) žalobu v časti o 3 000 Sk s príslušenstvom zamietol; Okresný súd Humenné rozsudkom z 18. januára 2005 č.k. 11 C 128/1999-162 žalobu (o.i.) v časti o 10 400 Sk s príslušenstvom zamietol; predmetom konania zostala suma 119,49 € (3 600 Sk) s príslušenstvom, o ktorej bolo rozhodnuté rozsudkom Okresného súdu Humenné zo 16. apríla 2009 č.k. 11 C 8/2007-320, ktorý napadol odvolaním len žalovaný. Krajský súd v Prešove rozsudkom z 24. februára 2009 sp.zn. 10 Co 59/2009, ktorý je napadnutý

dovoláním, rozhodoval o uvedenom odvolaní žalobcu – len vo vzťahu k ním napadnutému výroku prvostupňového rozsudku. Odvolací súd teda v danom prípade vo veci samej rozhodol o peňažnom plnení 119,49 € (3 600 Sk) s príslušenstvom. So zreteľom na ustanovenie § 238 ods. 5 O.s.p. bolo potrebné vyriešiť otázku, či prípustnosť dovolania nie je vylúčená výškou peňažného plnenia, o ktorej bolo rozhodnuté odvolacím súdom (treba pripomenúť, že na príslušenstvo istiny, o ktorej rozhodoval odvolací súd, sa pritom neprihliada).

Výška minimálnej mzdy v deň podania žaloby (6. septembra 1993) predstavovala 2200 Sk, t.j. 73,026 € (viď čl. III nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 654/1992 Zb. republiky 645/1992 Zb. ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré vykonávacie predpisy k Zákonníku práce a k zákonu o mzde, ktorým sa mení § 2 ods. 1 písm. b/ nariadenia vlády Českej a Slovenskej Federatívnej republiky č. 53/1992 Zb. o minimálnej mzde), jej trojnásobok činí 219,07 € (6 600 Sk). Dovolanie žalovaného teda smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšujúcom trojnásobok minimálnej mzdy (119,49 € < 219,07 €). Na danú vec sa preto vzťahuje ustanovenie § 238 ods. 5 O.s.p., ktoré prípustnosť dovolania vylučuje. Najvyšší súd Slovenskej republiky z tohto dôvodu dospel k záveru, že v prejednávanej veci je dovolanie žalovaného procesne neprípustné.

So zreteľom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania z dôvodu uvedeného v dovolaní, ale sa zaoberal i otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát).

Dovolateľ existenciu procesných väd konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdil a vady tejto povahy v dovolacom konaní nevyšli najavo. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Z vymenovaných procesných väd je žalovaným v dovolaní namietaná vada konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., ktorá (podľa neho) spočíva v tom, že súd prvého stupňa 9. januára 2007 uskutočnil pojednávanie v neprítomnosti žalovaného, ktorý sa mal v tom čase zdržiavať v Anglicku. Zároveň odvolací súd vo veci konal bez nariadenia pojednávania i keď s tým žalovaný nesúhlasil.

Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva (napr. právo zúčastniť sa pojednávania, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom i k právnej stránke veci a pod.). Musí však ísť o znemožnenie konkrétnych procesných práv, ktoré už v ďalšom štádiu konania nemôže uplatniť a tak nemôže dosiahnuť sledované právne účinky, resp. ich efektívne uplatnenie neprichádza v úvahu.

Zo zápisnice o pojednávaní pred súdom prvého stupňa z 9. januára 2007 (č.l. 226) vyplýva, že súd uskutočnil pojednávanie v neprítomnosti žalovaného, na ktorom bol vypočutý ako účastník konania žalovaný 2/ JUDr. J.R. Došlo na ňom aj k vyhláseniu rozhodnutia, ktorým bolo konanie voči žalovanému 2/ zastavené; uložená žalovanému 1/ povinnosť nahradiť žalovanému 2/ trovy konania 9 632 Sk a vylúčená zvyšná časť žaloby na samostatné konanie (vyhlásené rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 27. februára 2007). Po opakovanom odročení pojednávania v dôsledku neprítomnosti žalovaného súd prvého stupňa na pojednávaní 16. apríla septembra 2009 rozhodol vo veci samej za osobnej účasti žalovaného. (č.l. 315).

Rozhodnutiu súdu prvého stupňa predchádzal postup na súdnom pojednávaní 16. apríla 2009 na ktorom sa zúčastnil žalovaný a tak mal možnosť uplatniť všetky svoje procesné práva. Len skutočnosť, že žalovaný sa nezúčastnil predchádzajúceho pojednávania bez ďalšieho automaticky neznamená, že mu postupom súdu prvého stupňa bola odňatá možnosť konať pred súdom. Je potrebné totiž prihliadať na stav, že niektoré z procesných práv môžu byť efektívne a účinne uplatnené i v ďalšom priebehu konania. Žalovaný v tejto

súvislosti nekonkretizoval, porušenie ktorých konkrétnych procesných práv namieta; dovolaciemu súdu preto nebola daná možnosť posúdiť príčinu súvislosť medzi prípadným namietaným konkrétnym porušením procesného práva a neskorším postupom súdu zavŕšeným prvostupňovým rozhodnutím. Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje, že žalovaný neuplatnil opravné prostriedky proti rozhodnutiu vyhlásenom na pojednávaní súdu 9. januára 2007.

Pokiaľ dovolateľ namieta, že postupom odvolacieho súdu, ktorý vec prejednal bez nariadenia pojednávania 24. februára 2010 bola mu odňatá možnosť konať pred súdom, treba uviesť :

Podľa § 214 ods. 1 a 2 O.s.p. (v znení účinnom od 15. októbra 2008), na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie ak a/ je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b/ súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia odvolacieho pojednávania, c/ to vyžaduje dôležitý verejný záujem. V ostatných prípadoch možno o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania.

Podmienky, za splnenia ktorých môže dovolací súd konať bez pojednávania, musia vyplývať z obsahu spisu a charakteru prejednávanej veci. V danom prípade dovolací súd nemusel dopĺňovať alebo opakovať dokazovanie, lebo sa stotožnil so skutkovým stavom a právnym posúdením veci tak, ako ho ustálil súd prvého stupňa. Rozhodnutiu súdu prvého stupňa predchádzalo prejednanie veci na súdnom pojednávaní (viď napr. čl. 315 spisu) nariadenom podľa § 115 O.s.p. Vychádzajúc z povahy prejednávanej veci (zaplatenie ceny za porez drevnej hmoty), obsahu spisu a stanoviska žalovaného (bez bližšej konkretizácie dôvodu pre nariadenie odvolacieho pojednávania vyplývajúceho z § 214 ods. 1 O.s.p.) zaujal dovolací súd názor, že v tomto prípade nešlo o vec dôležitého verejného záujmu (nejde o veci týkajúce sa v rôznych súvislostiach väčšieho okruhu osôb, napr. spory týkajúce sa územného celku a pod.). Dohovor o ľudských právach a základných slobodách a ani judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva explicitne netrvá na tom, aby civilné spory (občianskoprávne konania) sa mali na každom stupni prejednávať verejne - na ústnych súdnych pojednávaniach. Požiadavka verejného vyhlásenia rozsudku odvolacieho súdu bola zachovaná (čl. 361 spisu). Z týchto dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že dovolací súd v danom prípade nebol povinný nariadiť pojednávanie na prejednanie veci samej a že

postupoval v súlade s § 214 ods. 1, 2 O.s.p. Procesný postup odvolacieho súdu nezaložil procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

V nadväznosti na uvedené dovolací súd nezistil, že postupom súdov (prvostupňového i odvolacieho) došlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Pokiaľ dovolateľ namieta, že v konaní došlo k iným vadám konania, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p) a zároveň, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 1 písm. c/ O.s.p.), ktoré vidí predovšetkým v nevhodnom správaní sa sudcu k žalovanému a ďalej tiež v tom, že súdy nevypočuli ako svedka vodiča Tatry 148, nevysporiadali sa náležite so všetkými dôkazmi, nesprávne posúdili dohodu o vykonaní prác uzavretú medzi žalovaným a JUDr. R., nesprávne posúdil zmluvu o združení uzavretú v zmysle § 829 Občianskeho zákonníka, kde žalovaný zastával funkciu riaditeľa pre drevovýrobu a záväzky združenia voči tretím osobám zastrešovala firma R. v tejto súvislosti dovolací súd osobitne zdôrazňuje že „iná vada“ konania a nesprávne právne posúdenie sú síce relevantnými právnymi dovolacími dôvodmi, samé osebe však prípustnosť dovolania nezakladajú. Pokiaľ je dovolanie procesné neprípustné (čo je aj tento prípad), nemožno napadnuté rozhodnutie podrobiť vecnému preskúmvaniu z dôvodov uvedených v § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p.

Vzhľadom na uvedené možno zhrnúť, že v danom prípade dovolanie žalobcu smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu, proti ktorému nie je tento opravný prostriedok v zmysle § 238 ods. 5 O.s.p. prípustný a vady konania v zmysle § 237 O.s.p. neboli dovolacím súdom zistené, preto Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p., ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný. So zreteľom na uvedené nezaoberal sa dovolací súd vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia.

V dovolacom konaní procesne úspešnému žalobcovi vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovanému, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd napriek tomu úspešnému účastníkovi nepriznal náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodal návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave, 8. júna 2011

JUDr. Daniela Š v e c o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť :
Hrčková Marta